

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Podziękowania	11
Wstęp	13
Rozdział I. „Zwrot kulturowy” w stosunkach międzynarodowych . . .	25
Wprowadzenie	25
1. Pojęcie kultury	28
2. Zagadnienie kultury w teorii stosunków międzynarodowych	33
3. Wyzwania metodologiczne	37
4. Pojęcie „zwrotu kulturowego”	40
5. Pułapki „zwrotu kulturowego”	48
6. Konsekwencje „zwrotu kulturowego”	52
7. Polityzacja kultury	54
Podsumowanie	57
Rozdział II. „Zwrot kulturowy” we współczesnym wojsku	59
Wprowadzenie	59
1. Zagadnienie kultury w dotychczasowych badaniach nad bezpieczeństwem	61
1.1. Kultura strategiczna	62
1.2. Bezpieczeństwo kulturowe.	66
2. „Zwrot kulturowy” we współczesnym wojsku	67
3. Rola kultury w wojnach przyszłości	71
4. Od „rewolucji w sprawach wojskowych” (<i>Revolution in Military Affairs</i>) do „rewolucji kulturalnej w sprawach wojskowych” (<i>Cultural Revolution in Military Affairs</i>)?	75
5. Przejawy „zwrotu kulturowego”	81
5.1. Znaczenie kultury dla wojska – brytyjska Joint Doctrine Note	84
6. „Militaryzacja kultury”	87
Podsumowanie	89

Rozdział III. Koncepcja świadomości międzykulturowej w operacjach wielonarodowych sił wojskowych	91
Wprowadzenie	91
1. Operacje wielonarodowych sił wojskowych	92
2. Wielonarodowy Eksperyment 6 – <i>Multi-National Experiment 6</i>	95
3. Kształtowanie się koncepcji świadomości międzykulturowej w operacjach wielonarodowych sił wojskowych	97
4. Definicja i kształt końcowy koncepcji świadomości międzykulturowej.	109
5. Świadomość międzykulturowa a kompetencja i komunikacja (między)kulturowa.	116
6. Świadomość międzykulturowa a stereotypy kulturowe i szok kulturowy	122
6.1. Polacy w Afganistanie	125
7. Edukacja (między)kulturowa	132
8. Operacjonalizacja kultury	140
Podsumowanie	142
Rozdział IV. Kultura organizacji wojska – u podstaw świadomości międzykulturowej wielonarodowych sił wojskowych	143
Wprowadzenie	143
1. Wielokulturowość w wielonarodowych siłach wojskowych.	145
2. Kultura wojska jako kultura organizacji.	152
3. Kultura organizacyjna NATO	155
4. Narodowa kultura wojskowa	161
4.1. Kultura organizacyjna Wojska Polskiego.	163
5. Wielokulturowe armie „narodowe”	166
6. Kultura organizacyjna wojska a kultura organizacji cywilnych	171
7. Kulturowe warunki i czynniki integrujące formacje wielonarodowe	178
8. Bariery międzykulturowe a problem efektywności operacji prowadzonych przez wielonarodowe siły wojskowe.	181
8.1. Operacja „Przywrócić Nadzieję” (<i>Restore Hope</i>) w Somalii	189
Podsumowanie	196
Rozdział V. Między militaryzacją antropologii a antropologią „przeciw-przeciwpartyzancką” – zdobywanie wiedzy o kulturze przez państwo i wojsko.	199
Wprowadzenie	199
1. Narodziny antropologii i kolonialne wykorzystywanie wiedzy o kulturze.	201
2. Antropologowie w służbie państwa w czasie II wojny światowej – <i>casus</i> Japonii.	206
3. Powojenna antropologia zaangażowana – <i>casus</i> Wietnamu	216
4. Projekt <i>Camelot</i> i „tajski skandal”	227
5. Militaryzacja antropologii w XXI wieku.	229
5.1. <i>Human Terrain System</i>	232
6. Antropologiczna „doktryna przeciw-przeciwpartyzancka”	239

7. „Arabski umysł” i Abu Ghraib	244
8. Dylematy antropologii	247
Podsumowanie	250
Rozdział VI. Antropologizacja wojska i działań wojskowych	252
Wprowadzenie	252
1. Świadomość międzykulturowa – konieczność i trudności stosowania w działaniach wojskowych.	254
2. „Zdobyć serca i umysły” – u źródeł koncepcji świadomości międzykulturowej. . .	257
2.1. Działania przeciwpartyzanckie w Malezji	260
3. Świadomość międzykulturowa jako narzędzie i warunek „zdobywania serc i umysłów” w operacjach przeciwpartyzanckich.	263
4. Doktryny przeciwpartyzanckie i ich realizacja w Iraku i Afganistanie	267
5. CIA – w stronę <i>Cultural Intelligence Agency</i> ?	279
6. Antropologizacja wojska czy antropologowie w wojsku?	283
7. Pułapki świadomości międzykulturowej	286
Podsumowanie	288
Uwagi końcowe	291
Aneks	301
1. Thomas E. Lawrence, <i>27 Articles</i> (27 Artykułów), 1917	301
2. Franz Boas, <i>Scientists as Spies</i> (Naukowcy jako szpiegzy), 1919	308
3. David Kilcullen, <i>Twenty-Eight Articles: Fundamentals of Company-Level Counterinsurgency</i> (Dwadzieścia osiem punktów: podstawy działań przeciwpartyzanckich na poziomie kompanii) – streszczenie, 2006	309
4. Generał David Petraeus, <i>14 Observations from Iraq</i> (14 spostrzeżeń z Iraku), 2006	317
5. The Network of Concerned Anthropologists, <i>Pledge of Non-Participation in Counterinsurgency</i> (Deklaracja odmowy udziału w działaniach przeciwpartyzanckich), 2009	318
6. Joint Doctrine Note 1/09, <i>The Significance of Culture to the Military, Cultural Analysis Template</i> (Formularz analizy kulturowej przygotowany na potrzeby brytyjskich Sił Zbrojnych), 2009	319
Bibliografia	321
Indeks osób	345
Wykaz tabel, rysunków i wykresów	355
Summary	357